

Modernisering af den offentlige sektor – ret til digital velfærd

Modernisering af den offentlige sektor – ret til digital velfærd

Fremover skal Fru Jensen kunne kontakte sin hjemmehjælper via video, når behovet opstår. Og diabetikeren skal kunne aflevere sine prøver digitalt og tale med sin læge over nettet, frem for tidsrøvende kontrolbesøg på hospitalet. Radikale Venstre vil modernisere den offentlige sektor gennem danmarkshistoriens største satsning på digitale løsninger på velfærdsområdet.

Bedre udnyttelse af teknologi på store velfærdsområder som sundhedsvæsen, hjemmepleje og folkeskole skal give danskere i alle aldre mere kvalitet og en forbedret brugeroplevelse i deres møde med det offentlige. Radikale Venstre vil give danskerne en egentlig rettighed til digital velfærd.

Radikale Venstres digitaliseringsreform indeholder ambitiøse politiske målsætninger og rummer de økonomiske investeringer, der skal til for at revolutionere kernevelfærden og bringe det offentlige Danmark ind i den digitale tidsalder.

Digitaliseringsreformen er en hjørnesteen i Radikale Venstres planer om at modernisere den offentlige sektor, så vi kan få mere velfærd for pengene og leve op til danskernes forventninger til kvaliteten af den offentlige service.

Ret til digital velfærd

Radikale Venstre vil øge brugen af velfærdsteknologi i det offentlige, fordi det vil afhjælpe mange af de udfordringer, den danske velfærdsmodel står over for de kommende årtier. Vi mener også, at folkeskolen har brug for et digitalt løft, fordi bedre brug af IT og nye digitale læremidler vil forbedre kvaliteten af undervisningen.

Radikale Venstre anviser i dette reformudspil ambitiøse målsætninger og den nødvendige finansiering, der skal omstille de tre store velfærdsområder sundhedsvæsen, hjemmepleje og folkeskole, til den digitale tidsalder:

- **Ret til digital velfærd.** Fra 2015 får udvalgte grupper af kronisk syge og brugere af kommunal hjemmepleje og genoptræning en decideret ret til at tilvælge velfærdsteknologi som en del af deres behandling og omsorg. Herefter vil andre områder blive inddraget. 70 pct. af kronikerne mener, digitale behandlingsformer kan lette deres hverdag. Nu får de ret til det – og hver gang de vælger en digital løsning øges den offentlige produktivitet.
- **Klare mål for mere digitalisering.** Som et led i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi vil Radikale Venstre vil sætte klare mål for anvendelsen af velfærdsteknologi i kommuner og regioners serviceydelser. Hver fjerde hjemmehjælpsmodtager og hver tredje kroniker skal have digital velfærd, som en del af deres service i 2015. Det kræver effektive og moderne løsninger, men lykkes det, vil resultatet være højere kvalitet og højere produktivitet.
- **Massive investeringer.** Radikale Venstre afsætter en pulje på 500 mio. kr. til indkøb af ny velfærdsteknologi i kommuner og regioner. Kommunerne og regionerne må selv beholde gevinsterne.
- **Ny fond til udvikling af digitale læremidler.** Hvis undervisningen i landets skoler for alvor skal ind i den digitale tidsalder, skal der sikres digitalt undervisningsmateriale af høj kvalitet. Godt udstyr og trådløst internet gør det ikke alene. I dag udgør digitalt undervisningsmateriale kun 5 pct. de samlede indkøb. For at sikre, at der udvikles mere undervisningsmateriale af høj kvalitet, vil Radikale Venstre afsætte 100 mio. kr. til oprettelsen af en ny fond, der skal igangsætte udvikling af nyt digitalt undervisningsmateriale.

Fra IT i administrationen til digital velfærd

Indtil nu har digitaliseringsindsatsen i det offentlige stort set udelukkende været målrettet administrative processer og arbejdsgange. Radikale Venstre har i *Tag Ansvar 2020* anvist, hvordan en 95 pct. digitalisering af den administrative kontakt mellem borger og stat skal frigøre 2,25 mia. kr. på de offentlige budgetter i 2020.

Radikale Venstre ønsker at gå skridtet videre sammenlignet med hidtidige offentlige digitaliseringsstrategier, som ikke har givet borgerne de fordele, som velfærdsdigitalisering medfører.

Borgeren i centrum – retten til at blive digitalt serviceret

Danskerne sætter lighedstegn mellem velfærdsteknologi og kvalitet og efterspørger i stigende grad flere digitale velfærdsløsninger.

Tre ud af fire danskere mener, at den offentlige sektor skal udvikle og tilbyde flere teknologiske løsninger, som kan gøre mennesker mere selv-hjulpne i forbindelse med sygdom og svækkelse¹. Brugere af velfærdsservice i sundheds- og omsorgssektoren er ligeledes positivt stemte over for velfærdsteknologi.

- Radikale Venstres digitaliseringsreform medfører, at borgerne får en decideret ret til at kunne tilvælge digitale løsninger i den offentlige service, når det gælder hjemmepleje, genoptræning og kroniske patienters kontakt med sundhedsvæsenet. Rettigheden indtræder fra 2015 og gælder, uanset i hvilken kommune man bor, og hvilken læge og sygehus man er tilknyttet.

Ledelse og uddannelse i en digital servicesektor

Ansvar for at digitale velfærdsløsninger bliver en succes for brugerne, hviler i høj grad på skuldrene af ansatte i kommuner og regioner.

Beslutningstagere og chefer skal opleve det som en forpligtende ledelsesopgave at sikre, at medarbejderne i de offentlige servicefag leverer digital velfærd af højeste kvalitet.

Borgerne skal inddrages i udviklingen af nye digitale velfærdsløsninger og løbende evaluere oplevelserne med de nye løsninger. På den måde gøres brugerne til dommere over succes og fiasko.

Ansatte i offentlige servicefag skal klædes på til at kunne levere digital velfærd på en nærværende og etisk forsvarlig måde. Hjemmehjælpere skal uddannes i, hvordan de bruger digitale løsninger i kontakten til de ældre, så det giver en større følelse af trykthed ude i hjemmene.

Sundhedspersonale skal uddannes i at behandle over distance. På den måde kan den kronisk syge patient slippe for et hospitalsbesøg og i stedet ordne tingene hjemmefra. Det vil frigøre værdifuld tid i hverdagen.

Folkeskolelærere skal kunne tilegne sig viden om, hvordan digitale undervisningsmidler kan bruges til at forbedre undervisningen for eleverne - herunder de elevgrupper som har særlige udfordringer. Det vil styrke elevernes indlæring og selvfølelse.

Og så skal borgere med svage IT-kompetencer sikres adgang til de digitale velfærdsløsninger gennem oplæringsforløb og gode støttefunktioner.

¹ KMD Analyse, 2011: Digitalisering af ældreplejen - Potentialer og holdninger

Danmark som velfærdsteknologisk foregangsland – velfærd og vækst går hånd i hånd

Radikale Venstres ambitiøse og håndfaste mål for digitaliseringen af den offentlige sektor vil stimulere vækst og innovation i den danske it-branche. Det offentlige Danmark egner sig godt til at undergå en digital revolution, Dels har vi, i international forstand, en velfungerende velfærdssektor med kvalificeret ledelse. Dels efterspørger den danske befolkning i stigende grad teknologiske løsninger i deres møde med det offentlige. Tillige er danske IT-virksomheder positivt indstillede over for at indgå i offentligt-private samarbejder.

Med andre ord egner Danmark sig godt som et digitalt og velfærdsteknologisk eksperimentarium, der kan tjene som forbillede på det globale marked. Hvis vi er dette eksperimentarium, vil globale IT-aktører vælge at etablere sig i Danmark, fordi man her kan udvikle nye velfærdsteknologiske løsninger, som hele verden efterspørger i samspil med en IT-parat befolkning, en veluddannet IT-arbejdsstyrke og en offentlig sektor, der går forrest, når der skal eksperimenteres.

Behov for mere telemedicinsk behandling – fokus på kronisk syge patienter

Radikale Venstre vil give danske kronikere ret til telemedicinsk behandling og sætte skub i en udvikling, der skal bringe sundhedsvæsnets organisering bedre i tråd med patienternes behov.

Kroniske patienter møder flere gange årligt op til kontrolbesøg hos privatpraktiserende læge eller på landets sygehuse. Selvom patienterne sætter pris på behandlingen, opleves kontrolbesøg tit som et forstyrrende element i hverdagen. Det er ganske enkelt svært for et menneske at føre en balanceret tilværelse, når tiden til arbejdsliv, familie og fritid forstyrres af konstante helbredstjek.

Fysiske fremmøder er uundgåeligt forbundet med et stort tidsspilde for både patienter og sundhedsprofessionelle, fordi det simpelthen er besværligt at tilrettelægge de mange besøg.

Såkaldte telemedicinske løsninger kan afhjælpe mange af de problemer, som kronisk syge patienter oplever med at få hverdagen til at hænge sammen pga. deres sygdom.

Teknologien muliggør behandling og konsultation over afstande, hvilket erstatter nogle af patienternes fysiske fremmøde i lægepraksis eller på sygehuse. Et eksempel er videokonsultation, hvor patienten kan kommunikere med lægen fra sin egen bopæl og på den måde slipper for at bruge tid i trafikken og venteværelset.

Et andet eksempel på en telemedicinsk løsning er hjemmemonitorering, hvor patienternes sundhedstilstand overvåges fra brugerens eget hjem. Hjemmemonitorering forudsætter, at den selvhjulpne patient selv påtager sig at foretage rutinemæssige helbredstjek på de tidspunkter, hvor det passer bedst ind i den daglige rytme. Hjemmemonitorering øger livskvaliteten for de patienter, der er egnede til denne behandlingsform, samtidig med at der frigøres sengedage og ressourcer i sundhedsvæsnets.²

² ABT Fonden, 2010: *Udredning om telemedicin*

- Radikale Venstre vil give udvalgte kronikergrupper – i første omgang diabetikere, hjertepatienter og patienter, der lider af kronisk obstruktiv lungesygdom - krav på at kunne tilvælge telemedicinske behandlingsformer senest fra 2015. Kroniske patienter skal kunne kræve, at deres forløbsprogrammer indeholder klare retningslinjer for, hvordan digitale løsninger skal indgå i deres behandlingsforløb senest fra 2015. Derigennem animeres de involverede sundhedsaktører til at indtænke telemedicinske løsninger i et bedre patientforløb, der er tilpasset den enkelte.
- Målsætningen er, at minimum 35 pct. af kroniske patienter med fx diabetes, KOL- og hjerteproblemer behandles og har kontakt med sundhedsvesnet via telemedicinske løsninger senest i 2015.

Tilblivelsen af det digitale sundhedsvæsen – udfordringer og løsninger

Radikale Venstre stiller krav om en mere sammenhængende satsning på telemedicin og opstiller ambitiøse og bindende målsætninger, som forpligter regioner og sygehuse til at tage velfærdsteknologien til sig i stor skala. På trods af den store efterspørgsel er der fortsat lang vej hen mod en national implementering af telemedicinske løsninger i stor skala. Det vil Radikale Venstre ændre på.

Radikale Venstre ønsker at gå skridtet længere end puljemidler og pilotprojekter. Implementeringen og udnyttelsen af telemedicinske løsninger skal i fremtiden indgå som en del af regionernes driftsportefølje.

Samtidig skal telemedicinske afdelinger indtænkes i opbyggelsen af de nye supersygehuse. Det sikrer en stærk regional forankring af telemedicinske kapaciteter, så brugerne kan forvente den samme høje kvalitet over hele landet. Sygehusledelser og regionsråd skal opleve et direkte ansvar for at levere digital behandling.

En stor bremsekloks for telemedicins udbredelse i Danmark har været, at sundhedsvæsnets takstsystem er indrettet sådan, at taksternes niveau afspejler de faktiske omkostninger for den behandlende enhed. Med andre ord har hospitaler og privatpraktiserende læger haft et yderst ringe incitament til at indføre telemedicinske løsninger med relativt lave omkostninger, så længe de modtog højere taksering for fysiske fremmøder.

- Radikale Venstre vil indføre mere favorable takseringer af telemedicinske behandlingsformer allerede fra 2012.
- Nye telemedicinske afdelinger skal tænkes ind i opbygningen af de nye supersygehuse. Dette sikrer en kvalificeret telemedicinsk tilstedeværelse over hele Danmark

Hjemmepleje og genoptræning – udfordringer og digitale løsninger

Omkring 153.000 borgere over 65 år modtager varig hjemmehjælp, og hver enkelt bruger modtager i gennemsnit mere end 3½ timers service om ugen³.

Samtidig var knap 105.000 danskere visiteret til genoptræning i 2010, hvilket udgør en stigning på mere end 30 pct. siden 2007⁴.

Velfærdscommissionen har beregnet, at udgifterne til kommunal pleje i perioden frem mod 2040 vil vokse omkring 11 mia. kr.⁵

Tillige står hjemmeplejen over for et aftagende personalegrundlag i fremtiden.

Problemstillingen i den kommunale omsorgssektor er altså, at der i fremtiden bliver færre hjemmehjælpere, til at tage sig af flere brugere for færre penge. Det vil i sidste ende resultere i dårligere service for den enkelte, medmindre det offentlige gør brug af digitaliseringens nye muligheder. Velfærdsteknologi baner vejen for at frigøre flere ressourcer og skaber en bedre hjemmepleje og bedre service for den enkelte.

Brugen af videokommunikation skønnes at kunne erstatte 10 - 20 pct. af den tid, som hjemmeplejen bruger ude hos de ældre⁶. Det kan bl.a. dreje sig om opfølgning af den ældres almene sundhedstilstand, bistand til kontakt med myndigheder, påmindelse om indtagelse af mad, væske og medicin, m.m.

I Radikale Venstre ser vi disse digitale løsninger som en af de helt store muligheder for at højne kvaliteten og nærheden i omsorgs- og sundhedssektoren. Fremtidens ældre vil have levet med og anvendt It hele deres liv.

Derfor skal det også være en del af deres ældreservice. Når fru Larsen fx er nervøs for at tage sin medicin forkert, skal hun med et hurtigt tryk på en Tv-skærm straks komme i kontakt med en hjemmehjælper, der via Tv-skærmen viser og forklarer hende, hvordan hun skal gøre.

Og genoptræningspatienter skal ex. kunne vælge en video-seance med fysioterapeuten i frokostpausen frem for at skulle bruge timer på at møde op for at få kontrolleret sine øvelser og fremdrift.

På trods af at der i dag findes modne velfærdsteknologiske løsninger på omsorgsområdet, befinder udnyttelsen af disse løsninger sig endnu kun på forsøgsstadiet. Radikale Venstre er mere ambitiøse.

Radikale Venstre vil væk fra forsøgsstadiet og hen mod national implementering af velfærdsteknologiske løsninger på ældreområdet.

- Radikale Venstre vil modernisere ældreomsorgen og genoptræningen, således at mindst 25 pct. af de borgere, der visiteres til kommunal hjemmepleje og genoptræning, helt eller delvist erstatter et fysisk besøg med digital velfærd senest fra 2015.

³ Ibid.

⁴ Kilde: Kommunernes Landsforening

⁵ Velfærdscommissionen, 2006: Fremtidens velfærd - vores valg

⁶ KMD Analyse, 2011: Digitalisering af ældreplejen - Potentialer og holdninger

Den moderne og digitale folkeskole

Radikale Venstre mener, at digitale medier skal bruges mere aktivt i folkeskoleundervisningen. Digitale læringsmidler rummer et stort pædagogisk potentiale, som forbedrer indlæringen hos børn og giver helt nye muligheder for, at elever kan 'lege sig ind' i svært stof. Digitale læringsmidler kan desuden reducere lærernes forberedelsestid forbundet med at rette opgaver m.m.

Radikale Venstre afsætter 500 mio. kr. til bedre rammer, IT og digitalisering i folkeskolen⁷. Det skal klæde danske skolebørn bedre på til en fremtid med stor global konkurrence.

Radikale Venstres vision for en mere digital folkeskole går imidlertid skridtet videre end investeringer i smartboards og internetopkoblinger. Vi mener, at digitaliseringens potentiale, skal tage udgangspunkt i det enkelte fag – og i fagets pædagogiske og didaktiske udfordringer. Med andre ord vil Radikale Venstre digitalisere folkeskolen på undervisningens præmisser.

Læringsteknologi kan gøre matematikken eksperimenterende. Geometriprogrammer giver eleverne mulighed for at tage udgangspunkt i egne erfaringer. "Playware" giver mulighed for at tilegne sig f.eks. musikalske kundskaber gennem leg. Digitale løsninger giver således helt nye muligheder for "learning by doing". Det er den måde, som små børn lærer på, og det er den måde, hjernen er skabt til at lære.

På trods af digitaliseringens store potentiale bruges kun 5 pct. af budgettet til undervisningsmidler i dag på digitale læringsmidler⁸. Det understimulerer udviklingen af nye og bedre digitale læringsmidler, som har de helt unge brugere i centrum.

Radikale Venstre vil sikre, at alle lærere har adgang til relevant digitalt undervisningsmateriale. Lærere skal ikke længere være usikre på, om ukendt digitalt undervisningsmateriale har den fornødne pædagogiske og didaktiske kvalitet. For fremtiden skal skoler og lærere derimod vide helt præcis, hvor de kan finde godt digitalt undervisningsmateriale, som lever op til forventningerne.

- Radikale Venstre afsætter 100 mio. kr. til oprettelsen en ny fond, der skal efterspørge en lang række forskellige digitale danske læremidler. Læremidlerne skal være til rådighed for alle skoler igennem simple digitale kanaler. Målet er at skubbe en udvikling i gang, der sikrer et bredt og varieret udbud af digitale læremidler.

⁷ Jf. Radikale Venstres folketingsgruppe, 2010: Vores Skole. Midlerne er fuldt finansieret i Tag Ansvar 2020

⁸ KMD Analyse, 2011: Digitalisering af folkeskolen

Ret til digital undervisning – et sammenhængende uddannelsesforløb

Digitale løsninger i undervisningen kan være en uvurderlig støtte for elever, der på forskellig vis har svært ved at få det optimale ud af den traditionelle undervisning. Radikale Venstre vil give udvalgte elevgrupper ret til at gøre brug af digital undervisningsteknologi lige fra folkeskole til universitet.

Et konkret eksempel på en teknologi der forbedrer både indlæring og hverdag er IT-rygsækken, som er målrettet ordblinde elever. IT-rygsækken er ikke en egentlig rygsæk, men et begreb som dækker over, at en ordblind har brug for en samlet løsning med computer, mobiltelefon og måske sågar GPS, håndscanner eller scannerpen.

IT-rygsækken bruges flittigt af elever allerede på de små klassetrin, og med tiden bliver rygsækken et uvurderligt redskab i hverdagen for de større elever. Mange ordblinde har svært ved at sætte datoer og tidspunkter i system, og et samspil mellem kalender i telefon og computer samt dikteringsprogram kan hjælpe til, at man kommer til fodbold, tandlæge og fritidsjob til tiden og således opretholder et socialt liv lige til ikke-ordblinde kammeraters⁹.

Desværre oplever mange elever og studerende som er visiteret til digitale hjælpemidler i undervisningen problemer, når fx de overgår fra folkeskole til ungdomsuddannelse. Problemet er, at de forskellige offentlige institutioner og forvaltningsled ved hvert enkelt elevskifte på ny skal sagsbehandle ansøgninger om tildeling af digitale hjælpemidler. Radikale Venstre vil gøre op med bureaukratiet og i stedet anlægge et helhedssyn på elevers brug af digitale løsninger gennem et samlet undervisningsliv.

- Radikale Venstre vil give udvalgte elevgrupper – fx ordblinde – ret til digital undervisning. Når en elev/studerende først én gang er blevet visiteret til at modtage digitale hjælpemidler i undervisningen, skal denne rettighed være universel og følge dem gennem uddannelses-systemet.

⁹ Ordblinde/Dysleksiforeningen i Sydjylland

Fakta om digital velfærd

- **Enormt samfundsøkonomisk potentiale.** Beregninger fra IT-Branchen viser, at samfundet kan spare 8,2 milliarder kr. hvert år, såfremt velfærdsteknologiske løsninger bruges til at løfte offentligt ansattes gennemsnitlige produktivitet med én time om ugen
- **Stor efterspørgsel efter telemedicin.** 70 pct. af danske kronikere mener, at videokonsultationer, fjernmåling og lignende teknologier vil kunne gøre deres hverdag lettere¹⁰
- **Efterspørgsel på digitale elementer i ældreplejen.** 40 pct. af brugerne af hjemmepleje er åbne over for at bruge videokommunikation i kontakten med kommunen¹¹
- **Fremtidens ældre efterspørger velfærdsteknologi.** I 2025 vil 65 pct. af de 80-95 årige være positivt indstillede over for at anvende velfærdsteknologiske løsninger¹²
- **Digital velfærd betyder færre udgifter i hjemmeplejen.** Hvis blot 2 pct. af de fysiske besøg i hjemmeplejen erstattes med kontakt via tv-skærme med videokamera, er der på landsplan et årligt besparelsespotentiale på 200 mio. kr.¹³
- **Færre kontrolbesøg.** Hvis halvdelen af planlagte kontrolbesøg hos praktiserende læge og en fjerdedel af de planlagte, ambulante besøg på hospitalet, kan omlægges til forskellige former for telemedicinske kontaktformer, vil det betyde en omkostningsreduktion på 800-900 mio. kr.¹⁴
- **Lovende forsøg med hjemmemonitorering.** Forsøg med hjemmemonitorering har vist, at genindlæggelsesprocenten kan halveres ved hjælp af teknologistøttet opfølgning og kontrol. En halvering af antallet af genindlæggelser og ambulante behandlinger vil medføre en omkostningsreduktion på 1,5 – 2 mia. kr.¹⁵
- **Uudnyttet potentiale for digitalisering på store velfærdsområder.** Det Digitale Råd skønner, at 30 pct. af borgerkontakten inden for hjemmeplejen er digitaliseringseget. I dag er realiseres blot 0-1 pct. af dette potentiale. På sundhedsområdet skønnes 40 pct. af borgerkontakten at være egnet til digitalisering, hvoraf blot 1-2 pct. er realiseret¹⁶.

¹⁰ KMD Analyse, 2011: Kronisk sygdom – En samfundsdiagnose

¹¹ KMD Analyse, 2011: Digitalisering af ældreplejen – Potentialer og holdninger

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ KMD Analyse, 2011: Kronisk sygdom – En samfundsdiagnose

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Det Digitale Råd, 2010: Effektiviser borgernes kontakt til det offentlige